

Дисципліна за вибором студента
СКЛАДОВІ СИЛАБУСУ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
“Психологія управління”
(денна форма навчання)

I. Основна мета навчальної дисципліни “Психологія управління”– розкрити психологічні закономірності управлінської діяльності, дати студентам знання, що застосовуються при вирішенні проблеми управління організацією та її членами; ознайомлення, формування та удосконалення у студентів вміннями та знаннями технології ефективного педагогічного спілкування, (іноваційних) методик попередження та виходу з конфліктів, розвиток педагогічних здібностей, формування культури мови та мовлення майбутнього педагога, здобуття прийомів ефективного спілкування, необхідних у роботі і педагога і практичного психолога, формування вміння самопізнання та пізнання інших.

II. Місце освітнього компоненту в програмі підготовки фахівців певної спеціальності:

Дисципліна “Психологія управління” дозволяє студентам опанувати додатковими фаховими компетенціями при опануванні циклу дисциплін професійної підготовки.

III. Завдання освітнього компоненту:

1. Розкрити теоретичні поняття і положення психології управління, сучасні підходи до розуміння управління соціальними системами, структуру та категоріальний апарат психології управління, психологічні закономірності управлінської діяльності, методи психологічних досліджень в управлінні;

2. Навчити студентів використовувати одержані знання для забезпечення ефективної управлінської діяльності, реалізовувати основні напрями роботи практичного психолога в управлінській практиці.

3. Сприяти розвитку особистості студентів, формуванню позитивної Я – концепції, внутрішнього локусу контролю, оптимістичної настанови щодо вирішення життєвих, зокрема й професійних проблем.

4. Допомогти студентам опанувати механізми використання особистісного потенціалу для вирішення педагогічних завдань навчання і виховання дошкільників, оволодіти елементами педагогічної техніки керування собою и взаємодією;

5. Розкрити засоби і напрями цілеспрямованого професійного вдосконалення.

IV. Основні знання та уміння, яких набуває студент після опанування даного освітнього компоненту:

Основні знання:

- теоретико-методологічні основи психології управління, основні поняття психології управління, міждисциплінарні зв'язки, історію становлення та розвитку психології управління;

- психологію управлінської діяльності, психологічні основи професіоналізму, морально-психологічні та соціокультурні засади управління, психологічний зміст функцій управління;

- психологію особистості керівника, його професійно важливі якості та риси, характеристику стилів керівництва, психологію досягнення кар'єри ;
- психологію організації, феномени відповідальності та влади в організації, психологічні особливості командування, особливості управління організацією у ситуації нововведення;
- соціально-психологічні аспекти управління: психологія ділового спілкування, психологію конфлікту та формування сприятливого соціально-психологічного клімату в організації;
- психологічні аспекти управління людськими ресурсами;
- основні напрями роботи психолога в організації.

Основні уміння:

- аналізувати основні поняття та теоретичні положення психології управління;
- демонструвати практичні навички ділового спілкування, адекватного сприймання і здійснення ефективного психологічного впливу на членів групи, подолання труднощів у сфері спільної діяльності, розв'язання конфліктів;
- застосовувати методи психології управління в практичній діяльності, розробляти рекомендації щодо становлення і розвитку керівника, встановлювати ділові контакти;
- підбирати і використовувати активні методи навчання для активізації діяльності персоналу;
- проводити просвітницьку, психодіагностичну, експертну, психокорекційну, психоконсультативну та психотерапевтичну роботи із проблем управлінської діяльності.

V. Короткий зміст освітнього компоненту:

Змістовний модуль 1. Теоретико-методологічні основи психології управління

Тема 1. Психологія управління як галузь психологічного знання. Методологія та методи психології управління.

Поняття предмета психології управління. Основні завдання психології управління. Зв'язок завдань і функцій психології управління. Види функцій. Структура психології управління. Основні поняття психології управління. Психологія управління як галузь психологічної науки. Міждисциплінарні зв'язки психології управління.

Принципи психології управління. Методи психології управління. Класифікація методів психології управління. Психологічні методи вивчення особистості в управлінні: спостереження, опитування, експерименту, вивчення документів та ін.

Тема 2. Психологічна структура та професіоналізм управлінської діяльності.

Психологічна структура управління (Л. Орбан-Лембрик). Місце управлінської діяльності в структурі управління. Психологічні та соціокультурні чинники ефективності управлінської діяльності. Взаємозв'язок етики і психології в управлінській діяльності. Компоненти морального здоров'я учасників управлінського процесу. Поняття професійної етики в діяльності

керівника. Соціокультурна та етнопсихологічна обумовленість управлінської діяльності. Поняття "культура управління". Юридичні основи психології управління.

Підходи до класифікацій функцій управління. Психологічні особливості планування. Психологія прийняття управлінських рішень. Основні етапи прийняття управлінських рішень. Організація діяльності як функція управління. Мотивація як функція управління. Соціально-психологічна функція. Психологічні особливості контролю в організації.

Змістовний модуль 2. Психологія особистості керівника

Тема 3. Психологія особистості керівника.

Психологічні особливості проблематики якостей керівника. Поняття професійно важливих якостей керівника. Поняття мотиваційної сфери керівника. Мотивація посадового росту. Криза управлінської мотивації. Психологічна природа управлінських ролей. Концепції керівництва і лідерства.

Поняття стилю керівництва в психології управління. Соціально-психологічні чинники стилів керівництва. Психологічні підходи до аналізу стилів керівництва. Традиційна концепція управління: авторитарний, демократичний, ліберальний стилі керівництва.

Тема 4. Психологія стресу у діяльності керівника.

Поняття стресу і ризику в психології управління. Стадії стресу. Ознаки стресу. Професійний стрес та чинники, що впливають на його виникнення в організаціях. Модель професійного стресу за Л.Карамушкою.

Поняття синдрому «професійного вигорання» керівника. Основні підходи до вивчення синдрому «професійного вигорання». Психологічні прояви синдрому «професійного вигорання» в управлінській діяльності.

Профілактика стресів та професійного вигорання у керівників. Управлінський розвиток керівника і проблема ортобіозу. Гігієна в структурі ортобіозу: гігієна праці, гігієна спілкування, особиста гігієна (В. Шепель).

Змістовний модуль 3. Психологія організації в управлінні

Тема 5. Психологічна характеристика організації в управлінні. Соціальні позиції та ролі працівників.

Поняття організації в управлінні. Поняття організаційної структури. Формальні і неформальні структури. Висока і плоска структури організацій. Соціально-психологічна характеристика організації. Психологічні особливості спільної діяльності в організації. Поняття команди. Феномен конкуренції. Формування конкурентоздатної команди в організації.

Зміст соціальних позицій та ролей працівників освітніх організацій. Вплив професійно-функціональних ролей на формування та розвиток особистості працівників освітніх організацій

Поняття про мотивацію та її значення для процесу управління. Характеристика основних потреб працівників освітніх організацій. Основні стратегії забезпечення керівником мотивації діяльності працівників освітніх організацій.

Тема 6. Використання активних методів навчання щодо психологічного забезпечення ефективності управлінської діяльності.

Поняття ділової гри. Види ділових ігор. Завдання ділових ігор. Основні вимоги до підготовки та проведення ділових ігор. Особливості проведення рольових ігор. Етапи проведення рольових ігор.

Поняття тренінгу. Використання соціально-психологічного тренінгу для підвищення ефективності управлінської діяльності керівника. Використання тренінгів у роботі з персоналом. Особливості роботи тренінгової групи. Вимоги до особистості тренера.

Просвітницька діяльність практичних психологів у сфері управління. Основні види просвітницької роботи (лекції, бесіди, тренінги, виставки психологічної літератури, колонки в пресі та ін.). Організаційні форми психологічної просвіти (індивідуальні, фронтальні, групові). Діагностична та експертна діяльність практичних психологів щодо оптимізації управління організаціями. Основні напрями діагностичної роботи у сфері управління. Психолого-управлінська експертиза.

VI. Назва кафедри та викладацький склад, який буде забезпечувати викладання курсу:

Кафедра педагогіки та психології дошкільної освіти факультету педагогіки і психології: доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної освіти Т.Е. Чукавіна.

VII. Обсяги навчального навантаження та терміни викладання курсу:

На вивчення дисципліни відводиться 90 години (3 кредити ЄКТС), з яких лекційних - 12 год., семінарських – 12 годин, самостійної роботи студентів – 66 год.

Дисципліна викладається у III семестрі.

VIII. Основні інформаційні джерела до вивчення освітнього компоненту:

1. Карамушка Л.М. Психологія освітнього менеджменту: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2004. – 424с.
2. Кулініч І.О. Психологія управління: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – 292с.
3. Лозниця В.С. Психологія менеджменту: Навч. посібник. К.: ТОВ «УВПК «Ексоб», 2000. 512с.
4. Мельник Л.П. Психологія управління: Курс лекцій. – К.: МАУП, 1999. – 176с.
5. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління: Посібник. – К.: Академвидав, 2003. – 568с.
6. Синдром «професійного вигорання» та професійна кар'єра працівників освітніх організацій: гендерні аспекти: Навч. посіб. для студентів вищ. навч. закладів та слухачів ін-тів післядиплом. освіти / За наук. ред. С.Д.Максименка, Л.М. Карамушки, Т.В. Зайчикової. – 2-е вид., перероб. та доповн. – К.: Міленіум, 2006. – 368с.
7. Чуйко О.М. Методики і тести в психології управління: довідково-методичний посібник/ О.М.Чуйко. – івано-Франківськ: Видавець Віктор Дяків, 2010. – 216с.

IX. Система оцінювання: модульний контроль, диференційований залік.

Поточний контроль: лекції із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, усне опитування, виконання завдань, перевірка самостійної роботи, обговорення проблемних питань.

Підсумковий контроль: диференційований залік у III семестрі.